

סוף ענין / ית ר"ה ג'א"א

מאין האור ?

הם צצו פתאום בשפע ברחובותינו אותן חנויות לדברי אמנות ועתיקות. לא משום שנתעדן בבת אחת הטעם הטוב וגבר רה התשוקה ליופי. כי אם מפני שרבו באיגלות-אירוסה וחפצי אמנות יקרים וכאילו-יקרים בידיהם. בין ממה שלקחו פשוט משבאו לבתי גרמנים, בין ממה שקנו אצלם במחיר פת-לחם וסיגרה, עוד מאלה הימים, אשר הללו רעבו.

ומאיך נסגרות חנויות מכולת וחנויות מצרכים חיוניים אחרים ומחפנים המקומות ומתנוות הלילות בכיסים הצצים השיכונים ומתרווחות דירות ויש לקשטן.

נפגשים אלו באלו: הצע וביקוש, ונפתחות חנויות למותרות ונסגרות חנויות מזון ולבוש.

ומכיוון שרבה הכמות יורדת האיכות. איכותן של סחורות ואיכותם של סוחרים. מגבבים סוחרים את סחורותיהם אלו על גבי אלו ללא טעם וללא צורה.

אך יש וגם בשוק השופע הזה יפקח עליך את עינו היפה חלון ראוה ענוג וטוב. וראית: הללו שמאחוריו נשמה יתרה שוכנת בהם. טוב-טעם ודעת-יופי. במבחר ובסידור ובהארה ואם תציץ פנימה וראית: הנה גם הסוחר ואשתו לבושים יפה כליום חג, כלקבלת פני אורחים והם מהלכים בין תמונות וכלי הגביש והחרסינה כעל אצבעות רגליהם בחרדת קודש, ודבריהם בלחש כמבטלים עצמם בפני כל הרך והכזה והעמיק אשר סביבם.

ואם כי אינני יכול לבחור אף בקטון העתיקות המוצגים לא מחמת רוב מחירם, כי אם מחמת מיעוט כספי, כי היופי כל מחיר יפה לו, אינני יכול שלא לעמוד שוב ושוב ליד חלון זה ולהשביע עין כאשר העמוד ילדתי שוב ושוב בפני חלון צעצועים ובובות.

ובאחד הימים כמעט פרחו נשמתי. בפנת החלון נצבה תמונה. ובתמונה קבוצת יהודים, והי יהודים מקדשים את הלבנה. הליל אפל סביבם, בגדיהם ארוך כים ושחורים ורק פניהם המורמים כלפי מעלה מאירים באור חם וטוב.

מאין האור ? — אני שואל את עצמי הנה הוא על פניהם, הנה הוא נוטף על כפות הידים המחזיקות בסידורים.

— מאין האור ?

— מאין האור ? — שואל מישהו העומד על ידי דבוק אף הוא בתמונה.

— ודאי דולקת מנורת חשמל מאחור — מסביר מישהו. ואני עומד ומביט, מביט ומביט והפנים הטובים של היהודים מעידים: לא, זה לא אור חשמל. האור בא אי משם מבפנים. אי שם במרכז הקבוצה מחזיק האחד נר והנר אינו נראה ורק אורו עולה ומאיר את הפנים היקרים, פנים שאין רואים עוד כמותם. רבוננו של עולם, לאן נעלם כל הטוב הזה שבפנים ? ומי היה הטוב הזה אשר ציירם ?

אני מחפש בתמונה. מעסער, כתוב באותיות לטיניות. מעסער ורשה 1928.

ובלילה כשכל הרחוב כבר מחשיך ואפילו אורו קפה רעשני ממול משתק לאחר שעזבוהו בפיהוק כל שחקני העיר המ- שחקים יהודים על הבמה, מתגנב אני מחדרי ויורד לראות בתמונה. ובאופל הזה היא מאירה עוד יותר והפנים הללו נוהרים כל כך וחיים ומתפללים ושמחים על הלבנה הטובה שאין

רואים אותה.

הכל מסביב דומם וחשוך. אין כלום בעולם כולו אלא הפנים המאירים הללו.

ואני מתפלל בעומק הלב, לבל תמכר תמונה זו. שתעמוד כאן תמיד, כל יום וכל לילה ותאיר מן חשכת הרחוב את הלבבות, מהחשכה הכללית פה, מהטפל הכללי פה, מהרשעות הרבה סביב.

עד שביום אחד כמעט במו ידי עקרתי מהחלון. ידעתי יהודי אחד והוא עממי מאוד. ובהביאו אותי פעם לביתי אני אומר לו:

— רד אדוני עמי לרגע ואראה לך דבר יפה.

נגשנו.

— מאין האור ? — הוא שואל.

— מבפנים התמונה — אני אומר.

— זה לא יתכן, אור כזה ?

— אבל כך הוא, שום איש אינו מאמין, בל אחד חושב שזה בא מאחורי התמונה.

— גם אני חושב כך. נכנס.

נכנסנו. אני ששכן אני בבית הזה, אף אני פעם ראשונה נכנסתי. מחמת בושה שאינני קונה לא נכנסתי אף פעם, כי היי לא מוזיאון לראוה כאן.

נכנסנו והנכנס עמי מחפש מאחורי התמונה.

ובעלת החנות מחייכת: — כולם ככה.

— בכמה עולה התמונה ?

— מאה עשרים וחמש לירה.

והוא אינו מרבה לדבר עוד. מוציא את פנקס השקים וכותב ומוסר.

— ביום ששי אשלח לקחת אותה.

ואני שמח ואני מקנא ואני מצער על שלא אראה עוד יום יום, ערב ערב את הפנים המאירים מתוך החשכה. ואני מהרהר בכך: האם יכולתי גם אני לקנות אותה ?

ובצאתנו אני אומר:

— מעתה לכשאתגעגע לתמונה, אצא אליך.

— מה ? אתה חושב שאני קונה אותה בשבילי ?

— לא ?

— לא. תמונה כזאת לא צריכה להיות תלויה בבית אדם פרטי על מנת שיהנה הוא ובני ביתו. תמונה כזו צריכה להמצא במקום ציבורי למען יראו רבים רבים, גדול וקטן אילו יהודים היו לנו פעם וביחוד יראה אותה הנוער, הנוער הגדל כאן ומזלזל קצת ב"גלותיים" הללו, אדרבא יראה הוא כמה יופי וכמה טוב היה בהם. והאור הזה — הרי זה פלא. פלא ! אתלה אותה ב"בית האזרח" שלנו.

כך דבר. ואני נשתתקתי. רק ראיתי כי משהו מהאור שבי תמונה זורח גם ממנו, מבר-דברי. ידעתי שהוא צודק, ובכל זאת חזקה עלי יד האגואיזם שלי ובכה מאוד לבי בלילה ההוא והרבה לילות אחרי זה שלא השיגה ידי לקנות את התמונה בשבילי, בשבילי.

ורבות עוד התמונות ויפות הניצבות בחלון ראוה זה, אך כמוה לא ניצבה עוד ואני ממעט עתה להתעכב, כי רב החושך מסביב אף בשעות היום, ומאין נקח עוד אור שכזה ?

אלדד